

Dialog.aktualności Dialog.aktuell

Zeszyt 9 / Heft 9

20 lat PNTZP!

Zapraszamy do wspólnego świętowania w Paderborn!

20 Jahre DPGSG!

Wir feiern in Paderborn, feiern Sie mit!

**POLSKO-NIEMIECKIE TOWARZYSTWO ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DEUTSCH-POLNISCHE GESELLSCHAFT FÜR SEELISCHE GESUNDHEIT e.V.**

Inhaltsverzeichnis

Seite

Editorial	3
Refleksje na temat Sympozjum w Lublinie w październiku 2009 / Rückblicke auf die Tagung in Lublin im Oktober 2009	4
Joanna Meder w pamięci / zum Gedächtnis	7
Zaproszenie na Polsko-Niemieckie Sympozjum 30.09. - 03.10.2010 „Partnerstwo ponad granicami. Spotkanie. Dialog. Wyrwanie“ / Einladung zum Deutsch-Polnischen Psychiatricsymposium 30.09. - 02.10.2010 „Partnerschaft über Grenzen hinweg: Begegnung – Dialog – Ausdauer!?“	8
Paderborn	10
20 lat Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego !!! 20 Jahre Deutsch-Polnische Gesellschaft für Seelische Gesundheit !!!	12
Giełda umiejętności – prośba o zgłoszenia. „...potrzebni od zaraz...” Aufruf zur Kompetenzbörse – Gesucht wird	13
Zagłada chorych psychicznie podczas Drugiej Wojny Światowej – pomnik w Warszawie? / Die Ermordung der psychisch Kranken im Zweiten Weltkrieg – Ein Denkmal in Warschau?	13
W poszukiwaniu śladów Erny Kronshage „Mój śmiech jest płaczem”. Ofiara psychiatrii nazistowskiej, poddana przymusowej sterylizacji i zamordowana / Spurensuche „Mein Lachen ist Weinen“ Erna Kronshage – Zwangssterilisiert und umgebracht! Ein Opfer der NS-Psychiatrie ...	15
Marek Edelmann	16
Partnerstwo z Ukrainą / Partnerschaft mit der Ukraine	17
Zaproszenie do wystawy partnerstw w Paderborn / Aufruf zur Partnerschaftsaustellung in Paderborn	18
Grupa Kopernika” również zauważa cezurę pokoleniową w stosunkach polsko-niemieckich / Auch Kopernikusgruppe konstatiert Generationswechsel im deutsch-polnischen Verhältnis	19

Autorzy zdjęć / Bildnachweis:

Titelseite: Stadt/Miasta Paderborn

Seiten 10, 11,12, 16,17 und Rücktitel: privat

Impressum

Wydawca/Herausgeber: Polsko-Niemieckie Towarzystwo Zdrowia Psychicznego
Deutsch-Polnische Gesellschaft für Seelische Gesundheit e.V.
Skład, Druk/Satz, Druck: Druckerei der Weissenauer Werkstätten (WfbM) - ausgezeichnet mit dem
Druck&Medien Award 2005 - Wolfgang Engler
Redakcja, Tłumaczenie/
Redaktion, Übersetzung: Sabine Giesche (Bielefeld); Arkadiusz Kiełpiński, Redaktor (Paderborn); Detlef Klotz,
Redaktor (Bielefeld); Elżbieta Maludzińska, Redaktorka (Bydgoszcz); Sabine Radtke-
Götz (Bielefeld); Magdalena Zawilska (Warszawa)
E-Mail: dialog_a@interia.pl dialog.aktuell@gmx.net
Deutsches Konto: Volksbank Kleverland, Konto-Nr: 101 008 80 18, BLZ: 324 604 22
Beiträge/Spenden sind steuerlich absetzbar: Freistellungsbescheid vom 14.01.2009 FA Kleve,
Steuer-Nr. 116/5748/0201
Polski Konto: Bank PeKaO SA I/O. Kraków 05 1240 1431 1111 0000 1044 9255
ISSN 2081-1405

Informacje

W Polsce/In Polen:
Polsko-Niemieckie Towarzystwo Zdrowia
Psychicznego
c/o Małgorzata Szczepaniak,
Pl. Sikorskiego 2/8, 31-115 Kraków,
Tel: +48 12 421 51 17; Fax: +48 12 422 56 74
E-Mail: mkubon@su.krakow.pl

Weitere Informationen

In Deutschland/w Niemczech:
Deutsch-Polnische Gesellschaft für
Seelische Gesundheit e.V.
c/o Christa Knüeck; Rheinische Kliniken;
Bahnstr. 6; 47551 Bedburg-Hau, Deutschland,
Tel. : +49 2821/8-3601; Fax: +49 2821/81-3698;
E-Mail: Christa.Knueck@lvr.de

**Uwaga nowy adres internetowy /
Achtung neue Internetadresse:
www.p-ntzp.com**

Drogi czytelniczki, drodzy czytelnicy z Polski i Niemiec

Witamy w nowym numerze Dialogu.aktualności, którego lektura pozwoli czytelnikom, mamy nadzieję z dzisiejszej perspektywy jeszcze raz dostrzec to, jak bogate w wydarzenia były ostatnie miesiące, i jak wiele czeka nas jeszcze w tym roku.

Między innymi wspominałyśmy ostatnie, bardzo udane Sympozjum w Lublinie – już na podstawie żywego oddźwięku na naszą prośbę o wspomnienia i refleksje widać, że wniosło ono wiele do rozwoju Towarzystwa i być może zainspirowało uczestników do rozpoczęcia nowych inicjatyw na lokalną, a także szerszą skalę.

W grudniu 2009 odbyło się w Warszawie ważne sympozjum na temat zagłady chorych psychicznie podczas II Wojny Światowej. PNTZP było jego współorganizatorem, a Elmar Spancken uczestnikiem, dalej będą mogli Państwo zapoznać się z jego doniesieniem na ten temat.

Po raz kolejny donosimy również o rozwoju współpracy z kolegami z Ukrainy – wiele wydarzyło się tutaj w ubiegłym roku, m.in. zaangażowano polityków po stronie niemieckiej i ukraińskiej, planowane działania stają się coraz bardziej konkretne.

Podczas lektury numeru zapoznają się Państwo z piękną, poruszającą inicjatywą Edwarda Wieanda, który założył blog internetowy dla uczczenia pamięci swojej ciotki - Erny Kronshage, ofiary psychiatrii nazistowskiej. Przypomina nam to o powodach powstania naszego Towarzystwa. Rok 2010 jest bardzo ważny dla naszego Towarzystwa. Świątujemy mianowicie 20 lat naszego istnienia i działalności. Z tej okazji ukaze się specjalne, jubileuszowe wydanie Dialogu. Miejsce na uczczenie rocznicy znajdzie się także podczas kolejnego Sympozjum PNTZP w Paderborn. Do wzięcia w nim udziału zachęca w niniejszym numerze kierownik Kliniki Psychiatrycznej w Paderborn, PD. Dr Bernward Vieten, jak również redakcja DA. Temat Sympozjum – partnerstwo – dotyka istoty PNTZP, a wszystko w pięknym, historycznym, a zarazem nowoczesnym Paderborn – tego nie można przegapić. A zatem: do zobaczenia w Paderborn!

Liebe Mitglieder in Polen und Deutschland

Willkommen in der neuen Ausgabe von Dialog.aktuell. Wir hoffen, dass die Lektüre dieses Heftes es Ihnen ermöglichen wird, noch einmal zu sehen, wie reich an Ereignissen die letzten Monate waren, und wie viel uns noch in diesem Jahr erwartet.

Unter anderem erinnern wir an das letzte, sehr gelungene Symposium in Lublin. Schon die sehr prompte Reaktion auf unsere Bitte um Rückmeldungen an uns hat gezeigt, dass das Treffen in Lublin für die Weiterentwicklung der DPGSG wichtig war. Vielleicht wurden die Teilnehmer auch dazu inspiriert, neue lokale oder auch größere Initiativen zu entwickeln.

Im Dezember 2009 fand in Warschau eine bedeutende Tagung zum Thema „Die Ermordung der psychisch Kranken im Zweiten Weltkrieg“ statt. Unsere Gesellschaft gehörte zu den Veranstaltern des Symposiums. Elmar Spancken berichtet als einer der Teilnehmer davon.

Zum wiederholten Mal finden Sie auch einen Bericht über die Entwicklung der Zusammenarbeit mit den KollegInnen aus der Ukraine – es ist viel passiert auf diesem Gebiet im Jahr 2009. U.a. wurde die Unterstützung deutscher und ukrainischer Politiker gewonnen, die geplanten Aktivitäten werden immer konkreter.

Ferner werden Sie von einer schönen und bewegenden Initiative von Edward Wieand erfahren, der zum Gedenken an seine Tante – ein Opfer der NS-Psychiatrie – einen Internetblog eingerichtet hat. Es erinnert uns an die Gründung unserer Gesellschaft.

Das Jahr 2010 ist besonders wichtig für die DPGSG. Wir feiern nämlich das 20-jährige Jubiläum unserer Arbeit. Aus diesem Anlass wird ein Sonderband von Dialog erscheinen. Dieses Ereignis werden wir auch während unserer Tagung in Paderborn feiern. Zur Teilnahme daran lädt der ärztliche Direktor der LWL-Klinik in Paderborn, PD. Dr. Bernward Vieten ein. Die Redaktion von Dialog.aktuell natürlich auch! Die Tagung befasst sich mit dem Begriff „Partnerschaft“, also mit dem Kern unserer Gesellschaft. Und das alles im schönen, historischen und gleichzeitig modernem Paderborn – das können Sie sich nicht entgehen lassen, also – wir sehen uns in Paderborn!

Refleksje na temat Sympozjum w Lublinie w październiku 2009

Zarząd zwrócił się do uczestników sympozjum z prośbą o refleksje. Oto przykłady:

„(...) Dziękuję organizatorom za przygotowanie i realizację lubelskiego sympozjum. Wiele dało mi uczestnictwo w tym spotkaniu. Jeśli chodzi o przemyślenia na przyszłość – przy okazji następnych sympozjów życzyłabym sobie uwzględnienia w programie większej możliwości poznania lokalnych placówek pracujących w dziedzinach zainteresowania uczestników konferencji.”

Margarete Peters

„Chętnie przeleję na papier myśli przychodzące mi do głowy odnośnie Sympozjum w Lublinie. Organizacyjnie było ono bardzo udane. Zakwaterowanie, lokalizacja – wszystko pierwsza klasa. Jeśli o treść chodzi, jako ekonomista przywykłem do bardziej konkretnych dyskusji, chociaż wiele tematów bardzo mnie zainteresowało. Ważne było dla mnie spotkanie z kliniką partnerską Viersen oraz intensywne rozmowy z grupą ukraińską. (...) (...) Może będziemy mieli w przyszłości okazję zaprezentowania wśród uczestników modelu „best-practice“ jeśli chodzi o działania orientujące się na pacjentów w Polsce i Niemczech, tudzież w innych krajach. Wyobrażam sobie, że moglibyśmy jako organizatorzy sympozjum wcześniej wypytać uczestników, czy nie chcieliby przedstawić swojego modelu pracy np. w ramach warsztatu, z dyskusją o jego zaletach i wadach. Uważam, że w pewnych zakresach (widzę to na przykładzie kliniki będącej partnerem Viersen) w Polsce pewne koncepcje są lepiej rozwinięte, w szczególności myślę tu o leczeniu domowym. W tym zakresie możemy się wiele nauczyć.

- Kolejnym możliwym do realizacji projektem jest doprowadzenie do zrozumienia systemów finansowania, w kontekście terapeutycznie niezbędnych świadczeń. Nasze systemy są zasadniczo odmienne, ale można zorganizować prezentację dwóch, objętych partnerstwem klinik na temat funkcjonowania opieki psychiatrycznej właśnie w oparciu o tak różne systemy finansowania – jakie działania są niezbędne ku temu, aby w przyszłości również przy znacznie ograniczonych środkach możliwe byłoby realizowanie nowoczesnych programów.

Być może to, o czym piszę było już z powodzeniem realizowane. Mi chodzi o to, aby przeprowadzić to w jak najbardziej konkretny sposób. Przy czym muszę przyznać, że jestem jednym z niewielu ekonomistów w kręgu PNTZP, w którym oczywiście nacisk pada najczęściej na tematy medyczne i terapeutyczne. Jednak, ponieważ

Rückblicke auf die Tagung in Lublin im Oktober 2009

Der Vorstand hatte TeilnehmerInnen um Rückmeldungen gebeten. Hier eine kleine Auswahl:

„(...) Dank und Anerkennung für die Organisation und Durchführung der Lubliner Tagung. Ich habe mit Gewinn daran teilgenommen. Da Anregungen erwartet werden, wünsche ich mir für kommende Tagungen, dass ein praxisnahes Kennenlernen lokaler Einrichtungen, die auf unserem Interessensgebiet tätig sind, im Tagungsprogramm breiteren Raum einnehmen möge.“

Margarete Peters

„Gerne will ich in der gebotenen Kürze meine Gedanken zur Tagung in Lublin zu Papier bringen. Die Tagung war, vom äußeren Rahmen her, sehr gelungen. Die Unterbringung und die Umgebung war alles top. Inhaltlich bin ich als Ökonom etwas mehr an konkretere Dinge gewöhnt, habe mir aber manche Dinge sehr interessiert angehört. Wichtig war für mich die Begegnung mit der Partnerklinik Viersens und das intensive Gespräch mit der Gruppe aus der Ukraine. (...) (...)

(...)Vielleicht haben wir in Zukunft einmal die Möglichkeit aus dem Kreise der Teilnehmer best-practice-Modelle in Bezug auf die Patientenorientierung in Polen und bei uns, ggf. in anderen Ländern, exemplarisch vorzustellen. Ich könnte mir gut vorstellen (...), dass wir, bevor wir die Tagung ausrichten bei den Teilnehmern nachfragen, ob sie ein bestimmtes Modell in einer Art Workshop vorstellen wollen und Vor- und Nachteile diskutieren. Dabei glaube ich, dass in manchen Bereichen (ich lerne das bei der Viersener Partnerklinik) manche Konzepte deutlich weiter entwickelt sind, ich denke insbesondere an die Behandlung zu Hause. Von dieser Vorgehensweise können wir noch viel lernen.

Ein weiteres Projekt, das man angehen könnte, wäre vielleicht eine grundsätzliche Verständigung über die Finanzierung, im Kontext mit dem therapeutisch Notwendigen. Hier sind die Systeme ja nun völlig different, aber man könnte vielleicht auch in einer Präsentation von zwei befreundeten Kliniken herausarbeiten, wie unter den unterschiedlichen Voraussetzungen die Versorgung ist, welche Aufwendungen getroffen werden können und wie zukünftig moderne Formen auch vielleicht mit einer mageren Finanzierung darstellbar wären.

Vielleicht ist das, was ich Ihnen beschrieben habe, alles schon mal da gewesen. Mir geht es darum, das relativ konkret zu machen. Ich muss jedoch natürlich zugestehen, dass ich einer der wenigen Ökonomen in diesem Kreis bin und von

uwązam, że musimy wspólnie troszczyć się o to, aby propozycje terapeutyczne w przyszłości możliwe były do opłacenia, ośmieliłem się wyrazić powyższą sugestię.

Poza tym, jeśli tylko mogę w jakikolwiek sposób wspomóc Państwa wysiłki oraz Towarzystwo – pozostaję do dyspozycji.”

Holger Höhmann, Dyrektor Ekonomiczny

„Ogólnie bardzo zadowolona byłam z udziału w tegorocznym Sympozjum“. Bardzo spodobały mi się wykłady i w szczególności związane z nimi dyskusje, oraz atmosfera spotkania. Temat był dla mnie interesujący i bardzo aktualny: Niektóre informacje i refleksje będą istotne i praktycznie użyteczne w przyszłej pracy w ramach naszego partnerstwa (przede wszystkim informacje na temat reformy psychiatrii w Polsce). Szczególnie ważne było dla mnie to, że zaproszeni byli również pacjenci, także do udziału czynnego – ich wykłady (dwa pierwsze) wywarły na mnie duże wrażenie.

Spodobało mi się również to, że dyskusje odbywały się głównie w formie dyskusji plenarnych, a nie na podium – wszystkie były konstruktywne i bardzo ciekawe.

Ucieszyła mnie możliwość kolejnej wizyty w Lublinie, spotkania z naszym lubelskim partnerem i zwiedzania miasta. Na przyszłych sympozjach życzyłabym sobie większego udziału młodszych kolegów, pacjentów i ich krewnych, zarówno wśród słuchaczy, jak i uczestników dyskusji. Możliwość tańszych noclegów/uczestnictwa mogłaby przyczynić się do realizacji tego postulatu.”

Katarzyna Streck

„Jako nie-członek i gość Sympozjum atmosferę w Lublinie odebrałam jako bardzo otwartą i pełną zaangażowania (byłam już na sympozjach, gdzie wyglądało to zupełnie inaczej!). Pięknym gestem było umożliwienie zwiedzenia Zamościa, gdzie ślady przemocy pozostawionej przez faszyzm i pakt Hitler-Stalin dzięki restauracji piękna starego miasta udało się zaledwie częściowo złagodzić. Dobrym zamysłem było przeniesienie warsztatu 4 do Ratusza, ze wzbogaceniem grupy o osoby nie uczestniczące w Sympozjum. Niestety, czas na dyskusję po referatach wstępnych był ograniczony. Biorąc pod uwagę mnogość inicjatyw na rzecz chorych psychicznie w Lublinie, chętnie poznałabym bliżej przynajmniej jedną z nich, najlepiej na miejscu.

Doniesienia niemieckich referentów na temat aktualnej sytuacji psychiatrii środowiskowej w Niemczech brzmiały jak dla mnie zbyt optymistycznie; utraciliśmy sporo energii i często praca odbywa się w sposób rutynowy w ramach za-

daher der Schwerpunkt eher auf inhaltlichem, medizinischen und therapeutischen Gebiet liegt. Da ich aber glaube, dass wir uns auch gemeinsam bemühen müssen, therapeutische Angebote in Zukunft finanzierbar zu halten, habe ich diese Vorschläge gemacht.

Ansonsten, wenn ich Sie und die Gesellschaft irgendwie unterstützen kann, bin ich stets ansprechbar.“

Holger Höhmann, Kaufmännischen Direktor

„Ich war mit der Teilnahme an der diesjährigen Tagung insgesamt sehr zufrieden. Ich fand die Vorträge und vor allem die Diskussionen sehr anregend und die Atmosphäre sehr schön. Das Thema war für mich interessant und sehr aktuell: Einige Informationen und Gedanken werden für zukünftige Projekte im Rahmen unserer Kooperation bereichernd und praktisch nutzbar (vor allem Infos zur Psychiatriereform in Polen) sein. Besonders wichtig war mir, dass auch „die Betroffenen“ eingeladen wurden und Vorträge gehalten haben: die beiden ersten Vorträge haben mich besonders beeindruckt. Gut war es auch, dass es vorwiegend Plenumsdiskussionen gab und keine richtige Podiumsdiskussion, ich fand die Diskussionen sehr konstruktiv und interessant.

Ich habe mich auch sehr gefreut wieder in Lublin sein zu können, die Lubliner Kooperationspartner zu treffen und die schöne Stadt zu genießen. Für zukünftige Tagungen würde ich mir einen größeren Anteil von jüngeren Kolleg/-innen, Betroffenen und Angehörigen auch unter den Zuhörern und Diskussionsteilnehmer/-innen wünschen. Dies könnte dadurch erreicht werden, dass man beispielsweise kostengünstigere Übernachtungsmöglichkeiten als Wahloption anbietet.“

Katarzyna Streck

„Als Nicht-Mitglied und Gast der Tagung habe ich die Atmosphäre dort insgesamt als kommunikativ und interessiert erlebt (ich kenne andere Tagungen!). Eine schöne Geste war die Gelegenheit, nach Zamosc zu fahren, wo die Leere, die Faschismus und Hitler-Stalin-Pakt gewaltsam hinterließen, auch durch die Restaurierung der alten Schönheiten nur übertüncht ist. Vom Ansatz her gut war, die Arbeitsgruppe 4 ins Rathaus zu verlegen, wo der Teilnehmerkreis um Nicht-Tagungsteilnehmer erweitert war. Leider war die Zeit für einen Austausch nach den Referaten dann etwas kurz. Im Hinblick auf die unterschiedlichen Gruppen, die in Lublin mit und für psychisch Kranke arbeiten, hätte ich es gut gefunden, die Arbeit einer Initiative näher kennen zu lernen, am besten auch dort vor Ort.

siedziały struktur (i utartych form wydawania pieniędzy). Ale być może mój punkt widzenia – kuratora/opiekuna prawnego z centrum Berlina również jest zbyt jednostronny.

Oczywiście sympozja nie służą rozprzestrzenianiu pesymizmu, a ograniczenia w pracy z osobami chorymi psychicznie spotykamy na co dzień. Jednak właśnie dlatego możliwe powinno być wyrażenie tego, że często brak zadawalającego wszystkich rozwiązania, ponieważ problemy (przebieg choroby, sytuacja życiowa) wyglądają tak, a nie inaczej, i pomoc może je złagodzić, a nie całkowicie usunąć. Może to być pomocne osobom stojącym przed zadaniem przeprowadzenia reformy.”

Brigitte Laich, Berlin

„Było to moje pierwsze Sympozjum PNTZP. Spodobała mi się jego treść oraz danie dużej możliwości dyskusji. Organizacja była doskonała. Atmosfera sprzyjała rozmowom i wymianie poglądów”.

Thomas Becker

„(...) Spośród wykładów, których wiele było ciekawych szczególnie zwróciło moja uwagę wystąpienie prof. Jacka Wciórki „Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – szanse i bariery” i dyskusja, która po nim nastąpiła. Zmiany systemu opieki to przede wszystkim konieczność dokonania zmian w mentalności i konsekwencja w dążeniu do celu, jakim jest poprawa warunków leczenia i rehabilitacji pacjentów. Duża jest w tym rola społeczności lokalnych, które im szybciej dostrzegą, że chorzy psychicznie są też ich częścią – tym lepiej. Ciekawe były też lubelskie doświadczenia w realizacji reformy ochrony zdrowia psychicznego w Polsce – integracja wysiłków różnych środowisk na rzecz chorych. Tu także jest miejsce na wymianę doświadczeń z polsko – niemieckich i korzystanie z gotowych i sprawdzonych rozwiązań niemieckich. Przykładem na to jest choćby powstanie w Polsce ponadpartyjnej grupy parlamentarnej zainteresowanej problematyką zdrowia psychicznego podobnej do niemieckiej Aktion Psychisch Kranke.

Wielką wartością jest zawsze dzielenie się doświadczeniami i wspólne planowanie aktywności partnerstw na rok przyszły. Nie zabrakło tego także w ubiegłym roku (...).”

Wojciech Kosmowski

Die Bestandsaufnahmen der deutschen Referenten zum Stand der Gemeindepsychiatrie in Deutschland waren mir zu positiv; es ist doch viel an Schwung verloren gegangen und es wird routiniert in festgefahrenen Strukturen verwaltet (und Geld ausgegeben). Möglicherweise ist meine Betreuersicht aus Berlin-Mitte auch einseitig.

Tagungen sind natürlich nicht dazu da, Pessimismus zu verbreiten und die Grenzen der Arbeit mit psychisch Kranken erlebt man täglich. Aber deshalb dürfte manchmal auch ausgedrückt werden, dass es keine befriedigende Lösung geben kann, weil die Probleme eben so sind (Krankheitsbild, Lebenssituation; es geht nicht immer um die finanzielle Seite) und durch Hilfen nur gemindert werden können. Das könnte ja auch hilfreich sein für die, die vor Transformationsaufgaben stehen.“

Brigitte Laich, Berlin

„Dies war meine erste DGPSG-Tagung. Ich fand sie inhaltlich gut, konzentriert mit viel Raum für Diskussion und hervorragend organisiert. Die Atmosphäre förderte Gespräch und Meinungsaustausch.“

Thomas Becker, Günzburg

„(...) Es gab viele gute Vorträge, besonders den Vortrag von Prof. Jacek Wciorka über die Reform der Psychiatrie in Polen fand ich sehr interessant, sowie die Diskussion die später folgte. Die Veränderung des Versorgungssystems setzt auch eine Veränderung in der Mentalität voraus, dabei wird es ohne Konsequenz und Zielstrebigkeit schwierig sein, die Verbesserung der Behandlung und Rehabilitation unserer Patienten zu erreichen. Lokale Gemeinden werden hier eine sehr große Rolle spielen – je früher es selbstverständlich wird, dass die Betroffenen auch Teil der Gemeinde sind, desto besser. Auch sehr interessant fand ich die Berichte über lokale, Lubliner Erfahrungen zum Thema Psychiatriereform, mit Beispielen von Engagement unterschiedlicher Akteure. Hier gibt es viele Austauschmöglichkeiten für die polnischen und deutschen Teilnehmer, wo wir viel aus schon erprobten deutschen Lösungen lernen können. Ein Beispiel – Gründung eines überparteilichen Kreises von polnischen Abgeordneten, die sich für die Problematik psychischer Gesundheit interessieren, was in etwa der deutschen Aktion Psychisch Kranke ähnelt. Was in Lublin auch gut gelungen ist, war die Möglichkeit des Treffens von Partnerkliniken mit Austausch und Planung für gemeinsame Aktivitäten in der Zukunft.

Wojciech Kosmowski

„W skrócie: Sympozjum w Lublinie bardzo mi się podobało. Szczególnie wymiana między pacjentami a profesjonalistami w formie dialogu była bardzo pouczająca i konkretna. Organizację i tłumaczenia oceniam jako doskonałe, przedtem miałem obawy co do tego, na ile się to uda. Nastrój wśród uczestników był bardzo życzliwy i sprzyjał wymianie myśli. Rozmawiałem z wieloma osobami, spotkałem wielu znajomych, co mnie bardzo ucieszyło.

Jeśli chodzi o moją grupę warsztatową: W mojej subiektywnej ocenie wymiana była bardzo żywa. Z powodu długiego wstępu i przedstawienia uczestników (z tłumaczeniem) zabrakło nieco czasu na jeszcze lepszą i głębszą dyskusję i wzajemne poznanie.

Życzenia: Chętnie dowiedziałbym się, jak możemy w oparciu o podejście „zorientowane na osobę” lepiej spełnić życzenia kolegów z Polski. Chodzi mi o coś więcej niż „tylko” porównywanie odmienności naszych systemów, widzę więcej miejsca na wzajemne uczenie się od siebie, jak i uczenie się razem nowych rzeczy.

Detlev Deter, Berlin

„Ganz kurz: ich war sehr angetan von dem Symposium in Lublin. Besonders der dialogische Austausch zwischen Betroffenen und Profis war sehr lehrreich und konkret. Die Organisation mit den jeweiligen Übersetzungen fand ich ganz hervorragend und hatte mir dies viel schwieriger vorgestellt. Die Stimmung untereinander war sehr angenehm leicht und zum Austausch anregend. Ich habe viele Gespräche geführt und mich auch sehr gefreut, viele Kolleginnen und Kollegen wieder getroffen zu haben.

Zu meinem eigenen Workshop: Der Austausch war nach meinem subjektiven Eindruck sehr lebendig. Durch die ausführliche Vorstellungsrunde und deren Übersetzung fehlte nach den beiden Eingangsvorträgen die Zeit noch ausführlicher und besser verstehend miteinander ins Gespräch zu kommen.

Wunsch: Ich würde gern wissen wollen, wie wir, in Analogie zur Personenzentrierung, besser auf die Bedürfnisse der polnischen Kolleginnen und Kollegen eingehen können, ohne „nur“ unsere unterschiedlichen Systeme nebeneinander vorzustellen, sondern mehr voneinander und miteinander lernen zu können.

Detlev Deter, Berlin

Joanna Meder w pamięci / zum Gedächtnis

Asiu najdroższa !

Tyle wspomnień! Tyle obrazów przepływa przed „oczami wyobraźni“, a wśród nich ten jeden podstawowy, nawracający niczym refren: Twoja uśmiechnięta twarz-serdeczna, pogodna, szczerze życzliwa ludziom, z otwartym na oścież sercem na ich problemy, potrzeby, rozumiejąca ich lęki i cierpienia .Zawsze stojąca po stronie tych najbiedniejszych, cierpiących psychicznie, odrzuconych poza nawias społeczeństwa z powodu choroby, „inności“, nieprzystosowania ...

Ileż wysiłków włożyłaś w to, by im pomóc powrócić do zdrowia, do życia, do ludzi, by ich wesprzeć, zrozumieć...? Zostawiłaś nam wielką lekcję dobroci, empatii i miłości ! Joasiu,byłaś mądrą kobietą i świadomą tego co może się wkrótce wydarzyć. Podziwiałam Cię za to, że nawet w tej sytuacji, tej strasznej choroby i cierpienie traciłaś odwagi, zapału do pracy i pogody ducha. Pamiętasz, jak na pogrzebie Profesor Marii Orwid oglądałyśmy film skomponowany z różnych zdjęć z Jej życia? A przecież już wtedy wiedziałaś, że z Tobą nie jest dobrze .Częstowałaś mnie czerwonym winem, jakbyś chciała powiedzieć: „Marysiu wypijmy za życie!!!“ Ty już wyruszyłaś w najważniejszą podróż.

Chciałoby się powiedzieć: „wspomnij na mnie kiedy będziesz w raju.“

Marysia Waloszek

Meine liebste Asia!

So viele Erinnerungen! So viele Bilder vor meinen Augen, und eins ist am meisten präsent, wie ein Refrain: Dein lächelndes Gesicht, fröhlich, entgegenkommend, immer verständnisvoll für die Probleme, Bedürfnisse, Wünsche, Ängste und Leiden der Anderen.

Du hast die Menschen, die Welt, Kunst, Natur, deine Patienten wirklich geliebt. Du hast dich für die Ausgegredeten, die aufgrund ihres psychischen Leidens, ihrer Krankheit „anders“ waren, eingesetzt. So viel hast du getan, um ihnen zu helfen, wieder gesund zu werden, wieder in ihrer Gemeinde leben zu können... Der Kontakt mit dir war eine Lektion in Offenheit, Empathie und Liebe! Asia, du warst eine kluge Frau, du wusstest, was bald passieren kann.

Ich habe dich sehr bewundert, dass du sogar angesichts der schweren Krankheit immer voll Energie und Fröhlichkeit geblieben bist.

Erinnerst du dich, als wir bei der Beisetzung von Frau Professor Maria Orwid einen Film gesehen haben über ihr Leben? Schon damals wusstest du, dass mit deiner Gesundheit es nicht so gut steht. Du hast mich auf ein Glas Rotwein eingeladen, als hättest du sagen wollen: „Marysia, lass uns für das Leben ein Glas erheben!!!“ Du hast schon die größte Reise angetreten. Ich möchte sagen: „Denk an mich bitte, wenn du im Himmel bist.“

Marysia Waloszek

Zaproszenie na Polsko-Niemieckie Sympozjum 30.09. - 03.10.2010
„Partnerstwo ponad granicami. Spotkanie. Dialog. Wytrwanie“
Einladung zum Deutsch-Polnischen Psychiatriesymposium 30.09. - 02.10.2010
„Partnerschaft über Grenzen hinweg: Begegnung – Dialog – Ausdauer!?“

taki tytuł nosi jubileuszowe Sympozjum Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia psychicznego, organizowanego w tym roku łącznie z Forum Psychiatrii i Psychoterapii przez Klinikę Psychiatriczną (LWL-Klinik) w Paderborn.

„Partnerstwo jako metafora ponad granicami“

Podczas wstępnych rozmów nt. jubileuszowego Sympozjum, jako motyw przewodni wyłoniło się pojęcie „partnerstwa”. Chcielibyśmy, jako współorganizatorzy połączyć 15. Forum Psychiatrii i Psychoterapii Paderborn z Sympozjum naszego Towarzystwa. Stąd starać się będziemy, połączyć tematy i prądy myślowe naszych paderbórnerskich sympozjów z tradycjami PNTZP.

Partnerstwo – co może ono oznaczać?

Partnerstwo ponad granicami: PNTZP powstało na bazie partnerstwa, jak również żyje do dzisiaj w oparciu o partnerstwa między klinikami i innymi instytucjami w Polsce i Niemczech. Owa przekraczająca granice aktywność jest jedną z cech charakterystycznych naszego Towarzystwa. Przyczynia się ona zarówno do rozwoju psychiatrii w obu krajach, jak i do porozumienia między narodami w Europie.

Praca w partnerstwie w zinstytucjonalizowanej psychiatrii:

Tworzenie i rozwój pozastacjonarnych form opieki psychiatrycznej to aktywności, które w ostatnich 20 latach dotyczyły zarówno Polski jak i Niemiec, chociaż zapewne rozwój ten nie odbywał się równoległe i równoczasowo. Wcześniej powszechną dominację dużych szpitali należy przewyciężyć, a opiekę nad pacjentami przekształcić w kierunku partnerskiej współpracy. Konkurencja i izolacja ustąpić powinny zintegrowanej formie opieki, w której zasadą jest integracja różnych sektorów i przekraczające podziały zrozumienie potrzeb pacjenta. Świadomość kierowania się własnymi zasadami, w oparciu o posiadane kompetencje nie stoi w sprzeczności z integracją ponad sektorami; wręcz przeciwnie – fachowe, kompetentne podejście zakłada integrację.

Partnerstwo różnych grup zawodowych:

W ramach psychiatrycznej opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej współpracują ze sobą różne grupy zawodowe, mające własne założenia odnośnie drogi zdobywania niezbędnych kwalifikacji oraz kształtowania zadań w ramach codziennej pracy

ist der Titel der Jubiläumstagung der Deutsch-Polnischen Gesellschaft für Seelische Gesundheit, das die LWL-Klinik Paderborn in Verbindung mit dem Forum Psychiatrie und Psychotherapie durchführt.

„Partnerschaft eine grenzenüberschreitende Metapher“

In ersten vorbereitenden Gesprächen hat sich als Leitthema für die Durchführung der Jubiläumstagung zum 20-jährigen Bestehen der deutsch-polnischen Gesellschaft für Seelische Gesundheit das Thema „Partnerschaft“ herausgeschält. Es ist wünschenswert und schlüssig, die wesentlichen Themen und Diskussionsstränge der Forumveranstaltung der letzten Jahre als auch der Tradition der deutsch-polnischen Gesellschaft für Seelische Gesundheit zusammenzuführen.

Partnerschaft – wofür kann dieses stehen?

Partnerschaft über Grenzen hinweg: Die DPGSG hatte ihre Ursprünge und lebt über die lebendige Partnerschaft von Kliniken sowie Einrichtungen und Diensten in Deutschland und Polen und inzwischen teilweise darüber hinaus. Diese grenzenüberschreitende und -überwindende Aktivität ist ein wesentliches Merkmal unserer Gesellschaft. Sie trägt sowohl zur Weiterentwicklung der Psychiatrie in beiden Ländern als auch zur Völkerverständigung in Europa bei.

Partnerschaftliches Arbeiten in der institutionellen Psychiatrie:

Der Auf- und Ausbau außerstationärer psychiatrischer Dienste ist ein Anliegen der letzten 20 Jahre, sicherlich in Deutschland und Polen nicht in gleichem Maße und auch nicht zeitgleich weit fortgeschritten. Die frühere ausschließliche Dominanz der Kliniken gilt es zu überwinden und überzuleiten in eine partnerschaftliche Bezugnahme aufeinander, bei der die Kooperation im Sinne der Patientenversorgung zu gestalten ist. Konkurrenz und Abgrenzung gegeneinander müssen einer Versorgungsstruktur weichen, die auf die Integration der unterschiedlichen Sektoren der Versorgung und ein grenzenüberschreitendes Fallverständnis abzielt. Das Selbstbewusstsein über die eigenen Aufgaben und die darin zum Ausdruck kommende Fachlichkeit steht nicht im Widerspruch zur sektorenübergreifenden Integration, sondern setzt diese eher voraus.

z pacjentem. Multiprofesjonalny zespół terapeutyczny (team) jest niezbędny wszędzie tam, gdzie szukający pomocy potrzebują kompleksowych i zróżnicowanych interwencji leczniczych. Osoby przewlekłe i ciężko chorujące szczególnie często w ramach leczenia konfrontowane są z pielęgniarkami, lekarzami, jak również pracownikami socjalnymi, terapeutami zajęciowymi, psychologami oraz innymi grupami zawodowymi. Co jest podstawą motywacji do pracy w zespole? Co pomaga przekraczać granice między grupami zawodowymi? Jak organizować partnerstwo w tak pojętym psychiatrycznym/psychoterapeutycznym zespole?

Partnerstwo w trialogu:

Spotkanie z pacjentami i ich krewnymi/bliskimi oraz współpraca w trialogu to jeden z ważnych elementów rozwoju psychiatrii ostatnich 20 lat. Dziś nie potrafimy wyobrazić sobie kliniki psychiatrycznej bez grupy wsparcia dla krewnych, bez włączenia osób z doświadczeniem choroby psychicznej w życie kliniki – np. w ramach seminariów nt. psychoz, rozmów w trialogu, zadań rzecznika praw pacjentów i krewnych, itp. Kształtowanie kontaktu między terapeutą a pacjentem, jak również będące już obecnie standardem uwzględnianie interakcji rodzinnych w psychiatrii zorientowanej na rodzinę również zaliczyć należy do trendu psychiatrii partnerskiej.

Zapraszamy do wzięcia udziału w naszym Sympozjum pracowników wszystkich grup zawodowych z dziedzin psychiatrii i opieki społecznej, w tym psychiatrów i psychoterapeutów, psychologów, pielęgniarki/pielęgniarzy. Oprócz wykładów zaplanowane są również spotkania w ramach warsztatów, podczas których można będzie aktywnie podzielić się doświadczeniami, refleksjami i wziąć udział w dyskusji.

Ja, i moi współpracownicy cieszymy się z okazji możliwości przyjęcia Państwa w Paderborn

PD Dr. Bernward Vieten
Dyrektor ds. Medycznych
LWL-Klinik Paderborn
Członek Zarządu PNTZP

Partnerschaft in Mitarbeitergruppen:

Sowohl im stationären wie im außerstationären Bereich der psychiatrischen und psychotherapeutischen Versorgung arbeiten unterschiedliche Professionen zusammen, die jeweils eigene traditionelle Prägungen über ihre Aus- und Weiterbildung und einen entsprechenden Berufsalltag erhalten haben. Das multiprofessionelle Team ist für den stationären wie den außerstationären Bereich dort unerlässlich, wo Hilfesuchende eine komplexe und ausdifferenzierte Behandlung benötigen. Besonders die schwer und chronisch erkrankten Menschen sind immer wieder sowohl mit Pflegekräften und Ärzten, als auch mit Sozialarbeitern, Ergotherapeuten, Diplom-Psychologen und anderen Berufsgruppen konfrontiert. Was begründet die Motivation in der Teamarbeit? Was hilft, berufsgruppenbezogene Grenzen zu überwinden? Wie ist in diesem Sinne in den psychiatrischen und psychotherapeutisch ausgerichteten Teams Partnerschaft zu organisieren?

Partnerschaft im Trialog:

Die Begegnung mit Patienten und Angehörigen und die dreiseitige trialogische Zusammenarbeit ist ein wesentliches Kennzeichen der Entwicklung im Fachgebiet Psychiatrie und Psychotherapie in den letzten 20 Jahren. Keine psychiatrische Klinik ist vorstellbar ohne Angehörigengruppen, ohne Kontakte und Einbezug von Psychatrieerfahrenen in das Leben der Klinik, sei es über Psychosese-minare, Trialoggespräche und Beschwerdestellen, Beratungsangebote von Betroffenen und für Betroffene, usw. Die Gestaltung der Therapeuten-Patienten-Beziehung in ihren unterschiedlichen Facetten sowie die heute zum Standard gehörende Berücksichtigung der Familieninteraktion im Sinne einer familienorientierten Psychiatrie ist ebenfalls unter dieser Überschrift zu fassen.

Eingeladen zur Tagung sind Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter aller Berufsgruppen im psychiatrischen und psychosozialen Arbeitsfeldern, niedergelassene Fachärztinnen und Fachärzte für Psychiatrie und Psychotherapie, Nervenärzte sowohl psychotherapeutisch tätige Psychologen und Angehörige anderer Berufsgruppen. Neben den Vorträgen ist in Workshops Gelegenheit zum Gedankenaustausch, zur kritischen Diskussion und Reflexion.

Meine MitarbeiterInnen und ich freuen uns auf Ihre Teilnahme.

PD Dr. Bernward Vieten
Ärztlicher Direktor
LWL-Klinik Paderborn
Mitglied des Vorstandes der DPGSG

Paderborn

Kolejne, XXI sympozjum Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego odbędzie się w Paderborn. Mieście, które Niemcom kojarzy się na pewno ze wspaniałą katedrą, uniwersytetem, być może z najkrótszą rzeką Niemiec (Pader – długość 4 km), pracownikom służby zdrowia być może z morfiną, którą tutaj w 1804 roku po raz pierwszy wyizolował niemiecki aptekarz Friedrich Wilhelm Adam Sertürner. W Polsce miasto to budzi niechęć niewiele skojarzeń. Oczywiście całkowicie niesłusznie! Mieszkam tutaj od ponad 3 lat i już należę do tej części mieszkańców Paderborn, która w najbliższym czasie nie zamierza się stąd wyprowadzać – a według badań tutejszego Urzędu Miejskiego tak twierdzi aż 95% paderbornerów. Już ta informacja skłania się do zainteresowania miastem, prawda? Gdy w Polsce mówię, że mieszkam w Paderborn często muszę dodać, między jakim a jakim dużym miastem się ta miejscowość znajduje. Myślę, że po XXI Sympozjum PNTZP Paderborn stanie się dla jego uczestników nieodzownym punktem orientacyjnym na mapie Niemiec. Dlaczego?

Paderborn to młode miasto o ponad 1200-letniej historii, takie stwierdzenie przeczytać można w oficjalnej broszurze informacyjnej. Pierwsze wzmianki o Paderborn pochodzą z 777 r., kiedy to Karol Wielki wybudował zamek u źródeł rzeki Pader (źródła, których w mieście jest ponad 200, co dodaje uroku zielonemu centrum miasta). W 799 r. doszło w Paderborn do spotkania Karola Wielkiego ze zbiegłym wówczas z Rzymu papieżem Leonem III, podczas którego zdecydowano o koronacji Karola na cesarza (w 800 r. w Rzymie). Podjęto wtedy również decyzję o utworzeniu diecezji w Paderborn – dzisiejszej archidiecezji. Również w 799 r. rozpoczęto budowę świątyni na bazie której powstała później katedra.

W 836 r. sprowadzono do Paderborn z Le Mans we Francji relikwie św.

Liboriusza, który do dzisiaj jest patronem diecezji i miasta. Był to początek najstarszego partnerstwa miast w Europie. Według legendy na czele pochodu z relikwiami świętego szedł paw – jeden z symboli miasta (drugim – najbardziej znanym jest wizerunek trzech zajęcy z jednego z okien

Das nächste, XXI. Symposium der Deutsch-Polnischen Gesellschaft für seelische Gesundheit wird in Paderborn stattfinden. Die Stadt wird in Deutschland vielleicht mit dem prächtigen Dom, der Universität und dem kürzesten Fluss des Landes assoziiert (Pader: 4 Kilometer). Die Mitarbeiter des Gesundheitswesens werden vielleicht an Friedrich Wilhelm Adam Sertürner denken, der hier im Jahr 1804 zum ersten Mal Morphin isoliert hatte. In Polen ist die Stadt leider weitgehend unbekannt – zu unrecht natürlich! Ich wohne seit etwa drei Jahren in Paderborn und schon nach dieser kurzen Zeit gehöre ich zu dem Teil der Bewohner, die in der näheren Zukunft aus Paderborn nicht wegziehen wollen – und das betrifft, laut Umfragen der Stadt Paderborn, etwa 95% der Paderborner. Macht Sie diese Information nicht schon neugierig? Wenn ich in Polen davon erzähle, dass ich in Paderborn lebe, muss ich oft hinzufügen, zwischen welchen Großstädten es liegt. Hoffentlich spätestens nach dem Symposium im September wird Paderborn für die Teilnehmer ein wichtiger Orientierungspunkt auf der Landkarte Deutschlands sein. Warum?

Paderborn ist eine junge Stadt mit einer über 1200-jährigen Geschichte – das kann man dem offiziellen Falblatt der Stadt Paderborn entnehmen. Die geschriebene Geschichte Paderborns beginnt mit Karl dem Großen, der im Jahre 777 hier, in unmittelbarer Nähe der Paderquellen, eine Burg errichten ließ (rund 200 Quellen entspringen mitten in der Paderborner City). 799 traf sich Papst Leo III., der vor einem Aufstand aus Rom flüchten musste, mit Karl dem Großen auf der Paderborner Pfalz, um dessen Hilfe zu erbitten. Dabei wurde die Kaiserkrönung Karls (im Jahr 800 in Rom) beschlossen. Außerdem wurde das Bistum Paderborn gegründet, aus dem das heutige Erzbistum Paderborn hervorging. Der Baubeginn der ersten

Vorgängerkirche des heutigen Paderborner Doms fällt ebenfalls in das Jahr 799.

836 werden die Gebeine des hl. Liborius von Le Mans nach Paderborn gebracht. Seither ist Liborius der Schutzpatron des Bistums und später auch der Stadt. Laut einer Legende wurde die Prozession mit den Reliquien des hl. Li-

katedry). Do dzisiaj Święto Liboriusza jest najważniejszym wydarzeniem kulturalnym w Paderborn – jego obchody trwają 9 dni, zawsze w ostatnim tygodniu lipca. Obrzędem religijnym towarzyszy festyn, jeden z najstarszych i największych tego rodzaju w Niemczech, w czasie którego miasto odwiedza ponad milion turystów!

W XI wieku biskup Meinwerk wznosi w mieście wiele znaczących budowli, m.in. nową katedrę, klasztor Abdinghof, i pałac biskupi.

Od 1295 roku Paderborn jest członkiem Hanzy.

W latach roku 1614 biskup Dietrich IV von Fuerstenberg utworzył Uniwersytet Pader-

born – pierwszy w Westfalii (istniejący do 1884 r.). Również na zlecenie Dietricha wzniesiono w latach 1613-1620 ratusz, doskonały przykład renesansu wezerskiego – oprócz Katedry najbardziej rozpoznawalny budynek w mieście.

Na początku II Wojny Światowej miasto liczyło 42.490 mieszkańców, po Wojnie 29.033. 17 stycznia i 27 marca 1945 Paderborn zostało zbombardowane przez wojska alianckie, w wyniku których zniszczeniu uległo ponad 85 % miasta.

Po odbudowie w latach czterdziestych i pięćdziesiątych miasto znacznie zyskało jako jedno z głównych centrów przemysłowych regionu. Od 1975 roku Paderborn zaliczane jest do dużych miast Niemiec, jest również centrum regionu zamieszkałego przez blisko 500 tys. mieszkańców.

Przeciętny wiek mieszkańca Paderborn to 40,2 lata – co czyni Paderborn najmłodszym dużym miastem Północnej Nadrenii-Westfalii. Do tego przyczynia się około 15 tys. mieszkających i uczących się tutaj studentów. Paderborn oferuje ponad 80 000 miejsc pracy, a rocznie zakłada się tutaj ok. 1000 nowych firm.

Po pracy czy nauce dobrze jest wypocząć – najlepiej aktywnie. Z tym nie ma również problemu – w mieście znajdują się 303 placówki sportowe, w których trenować można ponad 80 różnych dyscyplin sportowych. W centrum miasta znajduje się dużo terenów zielonych (ze wspomnianymi źródłami rzeki Pader), skąd rozpocząć można krótsze lub dłuższe wycieczki piesze czy rowerowe.

borius von einem Pfau begleitet – heute eines der Symbole der Stadt (das bekannteste Wahrzeichen der Stadt ist das Drei-Hasen-Fenster im Dom). Das Libori-Fest – eine Mischung aus kirchlichen Feierlichkeiten und weltlichem Fest – zählt heute zu den größten und ältesten Volksfesten Deutschlands, mit über 1,5 Millionen Besuchern! Es wird jedes Jahr ab der letzten Woche im Juli neun Tage lang gefeiert.

Bischof Meinwerk ließ im 11. Jahrhundert an seinem Paderborner Sitz etliche Bauten errichten, u.a. einen neuen Dom, das Kloster Abdinghof und einen Bischofspalast. Seit 1295 ist Paderborn als Mitglied der

Hanse erwähnt.

1614 gründete Bischof Dietrich IV. von Fürstenberg die erste Universität Westfalens (die bis 1844 bestand).

Zwischen 1613–1620 wurde das historische Rathaus von Paderborn, herausragendes Beispiel der Weserrenaissance, im Auftrag von Fürstbischof Dietrich errichtet.

Zu Beginn des Zweiten Weltkriegs (1939) hatte Paderborn 42 490 Einwohner, nach dem Krieg noch 29 033. Insbesondere am 17. Januar und am 27. März 1945 kam es zu schweren Bombenangriffen durch die alliierten Truppen, wodurch über 85 Prozent der Stadt zerstört wurden. Nach dem Wiederaufbau entwickelte sich die Stadt zu einem der wichtigsten Industriestandorte in Westfalen. Seit 1975 ist Paderborn Großstadt mit derzeit rund 150 000 Einwohnern und Oberzentrum für eine Region mit rund 500 000 Menschen.

Der Durchschnitts-Paderborner ist 40,2 Jahre jung – damit ist Paderborn die jüngste Großstadt in NRW. Ein Grund für das geringe Durchschnittsalter der Paderborner sind die rund 15 000 eingeschriebenen Studenten. Paderborn bietet mehr als 80 000 Arbeitsplätze und verzeichnet jährlich 1 000 Unternehmensgründungen.

Nach der Arbeit oder dem Unterricht ist es gut, sich aktiv zu entspannen. In Paderborn gibt es keine Probleme damit: Paderborn beherbergt 303 Sporteinrichtungen. Über 80 Sportarten kann man hier in mehr als 130 Vereinen ausüben. In der Pa-

Na miejscu dostępne są wszelkie wygody i atrakcje dużego miasta, bez uciążliwego tłoku czy smogu naprawdę wielkich miast.

„Hightec i Średnio-wieczne” – to wszystko znajdują Państwo w Paderborn obok siebie, w doskonałej Harmonii. XXI Sympozjum daje doskonałą okazję zobaczenia i przeżycia tego miasta. Zatem – do zobaczenia we wrześniu w Paderborn!

A. Kiełpiński

Źródła: wikipedia.de, wikipedia.pl, <http://www.paderborn.de/>

derborner City befindet sich das schöne, grüne Paderquellen-Gebiet, von wo aus man etliche Wanderausflüge oder Fahrrad-Touren beginnen kann.

Neben vielen interessanten Sehenswürdigkeiten finden Sie hier das pulsierende Leben einer modernen, aber zugleich noch überschaubaren

Großstadt.

„Hightech und Mittelalter“ – alles finden Sie hier in Harmonie nebeneinander. Das XXI. Symposium der DPGSG bietet eine perfekte Gelegenheit dies mit eigenen Augen zu sehen und mitzuerleben. Also – bis September!

A. Kiełpiński

Quellen: wikipedia.de, wikipedia.pl, <http://www.paderborn.de/>

20 lat Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego !!! 20 Jahre Deutsch-Polnische Gesellschaft für Seelische Gesundheit !!!

W tym roku świętować będziemy to ważne wydarzenia podczas Sympozjum Towarzystwa w Paderborn. Dla uczczenia jubileuszu ukaże się również specjalne wydanie Dialogu. Jubileuszowy numer zaplanowany został wspólnie z zarządem Towarzystwa.

Opisana zostanie w nim historia Towarzystwa, wraz z osobami, które wniosły zasadniczy wkład do jego rozwoju. Przypomnimy nagrody, jakie otrzymało Towarzystwo, jak również dopuścimy do głosu partnerstwa, będące podstawą naszej organizacji.

Czego nauczyliśmy się wzajemnie od siebie przez dwadzieścia lat wymiany doświadczeń – między pacjentami, pracownikami, w kontaktach osobistych. To kolejny ważny temat tego numeru. Z pewnością będzie to bardzo zróżnicowane wydanie, z wieloma mniejszymi uwagami i artykułami. Pierwszy nie monograficzny numer Dialogu w naszej historii. Powód do radości dla nas wszystkich.

Sabine Radtke-Götz

In diesem Jahr feiern wir dieses beeindruckende Ereignis auf der Jahrestagung in Paderborn und wir feiern es auch mit einem Sonderband von Dialog – ein Jubiläumsdialogheft. Gemeinsam mit dem Vorstand der Gesellschaft haben wir dieses Heft geplant.

Es wird die bewegte Geschichte der Gesellschaft widerspiegeln, der Personen gedenken, die wichtige Impulse für die Weiterentwicklung gesetzt haben, noch mal die Preise würdigen, die wir bekommen haben und last but not least die Partnerschaften zu Wort kommen lassen, die das Fundament der Gesellschaft sind.

Was haben wir in den zwanzig Jahren voneinander gelernt im Patientenaustausch, im MitarbeiterInnenaustausch, persönlich und, und, und ... wird ein weiteres zentrales Thema sein. Es wird ein abwechslungsreiches Heft mit vielen kleineren Anmerkungen, Artikeln. Das erste nicht monografische Heft in unserer Geschichte, freuen Sie sich darauf.

Sabine Radtke-Götz

Giełda umiejętności – prośba o zgłoszenia. „...potrzebni od zaraz...” Aufruf zur Kompetenzbörse – Gesucht wird ...

Kontynuując myśli przewijające się podczas intensywnych i owocnych dyskusji na ostatnim zebraniu członków PNTZP w Lublinie chciałabym zaprosić zainteresowanych kolegów i koleżanki do wniesienia swoich doświadczeń i zainteresowań do nowopowstającej „wyszukiwarki umiejętności”. Podczas rozmów w Lublinie dostrzegłam, że mamy w naszym Towarzystwie dużo osób, które mogłyby wzbogacić je swoimi kompetencjami zawodowymi, kulturowymi czy sportowymi. Nie zawsze udaje się to w ramach istniejących partnerstw, i nie wszyscy potencjalnie zainteresowani są blisko w życiu partnerstw zaangażowani. Podsumowaniem dyskusji w Lublinie był pomysł umożliwienia wszystkim członkom i innym zainteresowanym osobom aktywnego wniesienia swoich umiejętności w życie Towarzystwa. Mówiono też już o pierwszych pomysłach na wspólne aktywności, np. piesze wycieczki, podróże studyjne (do Polski, Niemiec i na Ukrainę), przedstawienie teatralne, wymiana na temat wybranych technik terapii twórczej (pedagogika teatralna). Proszę Was o zwracanie się do mnie z konkretnymi propozycjami oraz umiejętnościami, które przydatne będą przy realizacji tych i podobnych projektów. Ja przekażę zgłoszenia zarządowi celem rozwinięcia z nich konkretnych projektów i propozycji.

Psych. Dypl. Daniela Brandtner, Członek Zarządu PNTZP; d.brandtner@albatrosggmbh.de

Gemäß unserer fruchtbaren und intensiven Diskussion und Austausch auf der letzten Mitgliederversammlung der Deutsch-Polnischen Gesellschaft für Seelische Gesundheit in Lublin, möchte ich hiermit alle interessierten KollegInnen einladen, sich im Rahmen dieser „Kompetenzsuchmaschine“ mit ihren Kompetenzen und Interessen einzubringen. Im Laufe unserer Diskussion in Lublin ergab sich für mich das Bild, dass es durchaus einige KollegInnen gibt, die ihre fachlichen, kulturellen und sportiven Kompetenzen in Angebote im Rahmen unserer Gesellschaft einbringen könnten. Nicht immer gelingt dies im Rahmen der bestehenden Partnerschaft und nicht alle Mitglieder sind so nah an eine Partnerschaft eingebunden. Als Fazit der Diskussion auf der Mitgliederversammlung stand im Raum, auf diesem Wege für alle Mitglieder und andere Interessierte die Möglichkeit zu geben, sich aktiv mit einzubringen und die Vielfalt unserer Fähigkeiten und Möglichkeiten zu nutzen. Erste Projekt- und Angebotsideen wurden ebenfalls bereits benannt, z.B.: eine Wanderreise, Studienreisen (nach Polen, Deutschland und in die Ukraine), Theaterprojekt, Austausch über bestimmte kreative Techniken (Theaterpädagogik). Um diese Idee weiter zu verfolgen, bitte ich Sie und Euch, sich an mich mit den konkreten Angeboten bzw. Fertigkeiten zu wenden, im Sinne einer Sammelstelle. Ich würde dies dann an den Vorstand herantragen mit dem Ziel konkrete Projekte und Angebote daraus zu verwirklichen.

Dipl.-Psych. Daniela Brandtner, Vorstandsmitglied der DPGSG; d.brandtner@albatrosggmbh.de

Zagłada chorych psychicznie podczas Drugiej Wojny Światowej – pomnik w Warszawie? Die Ermordung der psychisch Kranken im Zweiten Weltkrieg – Ein Denkmal in Warschau?

W dniach 4. i 5. grudnia 2009 r. odbyło się w Warszawie ważne sympozjum, podczas którego dyskutowano nad pomysłem wspomnianego w tytule tego doniesienia pomnika. Przyczynkiem do sympozjum było ukazanie się książki Tadeusza Nasierowskiego „Zagłada osób z zaburzeniami psychicznymi w okupowanej Polsce”.

Celem spotkania było również przedstawienie i dyskusja pomysłu wzniesienia w Warszawie pomnika ku czci ofiar zagłady osób z zaburzeniami psychicznymi.

Organizatorami byli: Polskie Towarzystwo Psychiatryczne, Katedra i Klinika Psychiatryczna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Pracownia Historii Psychiatrii Polskiej, Robocza Grupa Badania

Zu diesem Thema fand von 04. bis 05. Dezember 2009 eine bedeutsame Tagung in Warschau statt. Anlass war zum einen das Erscheinen des Buches „Die Ermordung geistesgestörter Menschen im besetzten Polen“ von Tadeusz Nasierowski. Beabsichtigt war darüber hinaus aber auch die Vorstellung und Diskussion einer Initiative, die sich die Errichtung eines Mahnmals in Warschau für die Opfer der Mordaktionen zum Ziel gesetzt hat.

Veranstalter waren die Polnische Psychiatrische Gesellschaft, der Lehrstuhl für Psychiatrie der Warschauer Medizinischen Universität, das Forschungsinstitut für Geschichte der Polnischen Psychiatrie, der Arbeitskreis für die Erforschung

Nazistowskiej Eutanazji i Przymusowej Sterylizacji oraz nasze Polsko-Niemieckie Towarzystwo Zdrowia Psychicznego. W pracy nad przygotowaniem sympozjum aktywnie uczestniczyli Andrzej Cechnicki i Friedrich Leidinger.

Tematyka Sympozjum była bardzo szeroka, w ciągu 2 dni odbyło się łącznie 38 wykładów i wystąpień. Na początku zreferowano dokładnie przebieg wstrząsających mordów w Kraju Warty, na Pomorzu i Generalnej Guberni (20 tysięcy osób z zaburzeniami psychicznymi straciło życie). Postawiono tezę, że owe już we wrześniu/październiku 1939 r. systematycznie dokonywane morderstwa postrzegać można jako przygotowanie Holocaustu, szczególnie, jeśli chodzi o próby industrialnego zabijania ludzi z użyciem gazu (pierwszy raz zastosowane w Poznaniu w Forcie II).

Obok refleksji filozoficznych i historycznych w programie sympozjum znalazły się wykłady i prezentacje na temat ujęcia tej tematyki w sztuce – literaturze, filmie, teatrze i w innych formach sztuki wizualnej. Szczególnym przeżyciem była projekcja filmu „Szpital przemienienia” (z wirtuozerskim, symultanicznym tłumaczeniem w wykonaniu Friedricha Leidingera).

W dyskusji podsumowującej rozlegle i bardzo żywo debatowano nad pomysłem wzniesienia pomnika. W planach jest postawienie pomnika na granicy starówki warszawskiej, w miejscu, w którym podczas Powstania Warszawskiego w 1944 r. stał szpital psychiatryczny, który uległ kompletnemu zniszczeniu.

Zdania na temat idei pomnika były podzielone – od głębokiego sceptycyzmu odnośnie wszelkich pomników, do zdecydowanego poparcia. Łącznie przeważała postawa akceptacji pomysłu, chociaż i tutaj widoczne były różnice co do jego realizacji. Dyskutowano na przykład odpowiednio miejsce, formę i zakres towarzyszącej dokumentacji. Z czego wynika, że właściwa dyskusja dopiero się zaczęła. Jej ciąg dalszy odbywać się będzie m.in. w Roboczej Grupie Badania Eutanazji, której następne posiedzenie zaplanowane jest na 12 do 14 kwietnia 2010 w Berlinie.

Elmar Spancken

der NS-„Euthanasie“ und unsere Deutsch Polnische Gesellschaft für Seelische Gesundheit e.V. An der Vorbereitung waren ganz wesentlich Andrzej Cechnicki und Friedrich Leidinger beteiligt. Mit insgesamt 38 Vorträgen in zwei Tagen spannte die Tagung inhaltlich einen weiten Bogen. Ausführlich referiert wurden zunächst die erschütternden Erkenntnisse über die Mordaktionen im Warthegau, in Pommern und im Generalgouvernement, denen letztlich 20 000 psychisch Kranke zum Opfer fielen. Herausgestellt wurde dabei der Gesichtspunkt, dass diese schon im September/Okttober 1939 systematisch durchgeführten Morde als Vorbereitung des Holocaust gesehen werden können, besonders im Hinblick auf die Erprobung industrieller Formen des Tötens mit Gas (zuerst im Fort II bei Posen).

Über philosophische und historische Reflexionen leitete das Programm über zu Vorträgen und Präsentationen, die sich mit Formen der künstlerischen Bewältigung dieser Thematik in Film, Theater, Literatur und bildender Kunst auseinandersetzten. Ein beklemmender Höhepunkt in diesem Kontext war die Vorführung des Films „Hospital der Verklärung“ von Andrzej Wajda (von Friedrich Leidinger virtuos simultan übersetzt).

In einer großen Schlussdiskussion wurde differenziert und kontrovers über die Denkmalinitiative diskutiert. Beabsichtigt ist die Errichtung eines Mahnmals am Rande der Warschauer Altstadt an der Stelle, wo während des Warschauer Aufstandes 1944 ein psychiatrisches Krankenhaus stand, das völlig zerstört wurde.

Die Meinungen reichten von tiefer Skepsis gegenüber Denkmälern generell bis zur entschiedenen Befürwortung. Insgesamt überwog aber die zustimmende Haltung zur Denkmalsidee, wobei auch hier unterschiedliche Positionen zur Realisierung zum Ausdruck kamen. Sie betrafen den Ort, die Gestaltung und die Frage nach Art und Umfang einer begleitenden Dokumentation.

Die Diskussion hat also erst begonnen. Sie soll unter anderem weitergeführt werden im Arbeitskreis „Euthanasie“, der das nächste Mal vom 12. bis 14. April 2010 in Berlin tagen wird.

Elmar Spancken

**W poszukiwaniu śladów Erny Kronshage
„Mój śmiech jest płaczem”.
Ofiara psychiatrii nazistowskiej, poddana
przymusowej sterylizacji i zamordowana**

Edward Wieand, bratanek Erny Kronshage, po intensywnych poszukiwaniach śladów życia jego ciotki, dla uczczenia jej pamięci założył blog internetowy: <http://erna-k-gedenkblog.blogspot.com>

Erna Kronshage urodziła się 12 grudnia 1922 r. jako jedenaste dziecko mieszkającej w Bielefeld-Sennestad rodziny. Zawsze była pilną dziewczynką, jednak w pewnym momencie zapadła na nieokreślony rodzaj „lenistwa”. Sama chciała to zmienić, dlatego na własne życzenie przyjęta została do prowincjonalnego szpitala psychiatrycznego w Guetersloh. Lekarze od razu rozpoznali u niej schizofrenię i przeprowadzili przymusową sterylizację. W ramach „Akcji Brandt” w 1943 roku przeniesiono ją do szpitala w Tiegenhof – czyli dzisiejszej Dziekanki w Gnieźnie. Tam, 20 lutego 1944 r. zmarła z powodu niedożywienia i przedawkowania leków – zamordowana przez nazistowskich lekarzy w wieku 21 lat (źródło: Westfalenblatt 13.01.2010).

Edward Wieand napisał: Po latach poszukiwania dokumentów wciąż na nowo przeraża mnie „śmiertelna” konsekwencja: rozpoznanie schizofrenii trudne, z dzisiejszego punktu widzenia wziąć za poważne – jej problemy wyglądają dziś raczej na zrozumiałą reakcję na trudną sytuację życiową. Wystarczyło to jednak do przeprowadzenia u niej „terapii” wstrząsowej Cardiazolem z 20-30 napadami drgawek typu grand mal i porwania w dokładnie zorganizowaną machinę zagłady, będącej mieszaniną zaplanowanych działań i „obiektywnych” warunków zewnętrznych.

Nawet odważne i zdecydowane protesty jej będącego już w podeszłym wieku ojca przeciwko sterylizacji i jego „groźby” zabrania córki do domu jako niepełnoletniej nie mogły nic zmienić. A potem owe „ludzkie” reakcje: zorganizowanie pochówku w Sennestad z transportem zwłok z Gniezna (co wówczas było niespotykane), potajemna sekcja zwłok przeprowadzona w warsztacie kamieniarskim (w księdze zgonów pastor zanotował przyczynę zgonu jako nieznaną).

Dla Redakcji DA ważne jest opisanie tej prywatnej akcji uczczenia pamięci ofiary psychiatrii nazistowskiej. Nasze Towarzystwo założyono po dwóch podróżach (1987 i 1989) do Polski pracujących w psychiatrii niemieckiej osób, poszukujących śladów pacjentów, których z placówek niemieckich przetransportowano do szpitali na wschodzie

**Spurensuche „Mein Lachen ist Weinen“
Erna Kronshage
Zwangssterilisiert und umgebracht!
Ein Opfer der NS-Psychiatrie**

Edward Wieand, der Neffe von Erna Kronshage, beschreibt nach intensiven Recherchen das Leben seiner Tante Erna und richtet zum Gedenken einen Internetblog ein: <http://erna-k-gedenkblog.blogspot.com>

Erna Kronshage wurde am 12. Dezember 1922 als elftes Kind in Bielefeld-Sennestad geboren. Sie sei immer ein fleißiges Mädchen gewesen, doch sei im Jugendalter eine Art Faulheit aufgetreten. Sie wollte selbst etwas daran ändern und ließ sich 1942 auf eigenen Wunsch in die Provinzialanstalt Gütersloh einweisen. Die Ärzte hatten sofort Schizophrenie diagnostiziert und sie daraufhin zwangssterilisiert. Als Teil der „Aktion Brandt“ kam Erna Kronshage 1943 in die Anstalt Tiegenhof in Gnesen (heute Dziekanka; Gniezno). Dort sei sie am 20. Februar 1944 durch Hungertod und Überdosierung von Medikamenten im Alter von 21 Jahren von Nazi-Ärzten umgebracht worden. (Aus: Westfalenblatt 13.01.2010)

Wieand schrieb uns dazu: Mich erschreckt immer wieder neu nach all den Jahren der Recherche diese „todsichere“ Konsequenz: mit der kaum profund und seriös gestellten Diagnose „Schizophrenie“, mit den manchmal vielleicht „eigenartigen“ aber (heute) allzu verständlichen Reaktionen auf Ernas erlebte Lebenssituationen – intern und extern – bzw. auch dann auf die Anfallsreihe von plötzlich vielleicht 20 - 30 Grand-mal-Anfällen durch diese „Cardiazol-Behandlung“ - in einen solchen exakt organisierten Vernichtungssog gezogen zu werden, einem Mix aus vorsätzlichen und zufällig so bewerteten „Bedingungen“. Selbst die durchaus mutigen und tapferen Einsprüche des alten Vaters gegen die Zwangssterilisation (s.d.) und die „Androhungen“, sie als minderjährige Tochter „bald aus der Anstalt holen“ zu wollen, konnten das nicht aufhalten. Und dann wiederum eben diese postumen „menschlichen“ Reaktionen: Das Durchsetzen der Beerdigung im Sennesand mit Überführung der Leiche aus Gniezno (zu jener Zeit ziemlich unüblich) – die heimliche Leichenschau in der Schreinerwerkstatt – die Eintragung ins Sterbebuch des Pastors: „Unbekannte Todesursache“...

Der Redaktion ist der Hinweis auf diese Gedenkaktion wichtig. Die Gründung unserer Gesellschaft wurde beschlossen, nachdem zwei Reisen (1987 und 1989) nach Polen gemacht wurden von in der

Niemiec (np. Meseritz-Oberwalde), a szczególnie w okupowanej Polsce i następnie zamordowano. Polskich pacjentów tych instytucji spotkał ten sam los. Zachowanie pamięci o pomordowanych było jednym z zasadniczych powodów założenia Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego. Redakcja dziękuje Edwardowi Wieandowi za poinformowanie nas o jego inicjatywie.

Sabine Radtke-Götz

Psychiatrie der BRD arbeitenden Menschen auf der Suche nach den Spuren der Patienten, die aus deutschen psychiatrischen Anstalten abtransportiert worden waren und in psychiatrischen Einrichtungen weit im Osten Deutschlands (z.B. Meseritz-Obrwalde) und besonders im besetzten Polen von Deutschen ermordet wurden. Die polnischen Patienten dieser Einrichtungen erfuhren das gleiche Schicksal. Das Gedächtnis an die Ermordeten aufrechtzuerhalten war ein wichtiges Gründungsziel der Deutsch-Polnischen Gesellschaft für Seelische Gesundheit. Die Redaktion dankt Edward Wieand für seinen Hinweis.

Sabine Radtke-Götz

Marek Edelman

2 października 2009 zmarł w Warszawie Marek Edelman, działacz społeczny i polityczny, lekarz kardiolog, człowiek, który zawsze, konsekwentnie stał w obronie wolności, sprawiedliwości, zajmując głos w sprawach ludzi pokrzywdzonych. Zwracał uwagę na zagrożenia dla wolności i nietolerancję.

Marek Edelman był jednym z przywódców powstania w getcie warszawskim w 1943 roku, następnie walczył w Powstaniu Warszawskim w 1944 r. Po wojnie zamieszkał w Łodzi gdzie ukończył studia medyczne.

W czasach PRL-u działał w opozycji demokratycznej. W 1976 roku podjął współpracę z Komitetem Obrony Robotników, następnie działał w „Solidarności”, za co w czasie stanu wojennego był krótko internowany. W roku 1989 uczestniczył z ramienia „Solidarności” w obradach Okrągłego Stołu. Jest autorem wielu książek. O jego życiu pisała m.in. Hanna Krall w „Zdążyć przed Panem Bogiem”.

W 2005 roku Marek Edelman przyjął zaproszenie naszego Towarzystwa do wzięcia udziału w odbywającym się w Łodzi XVI sympozjum „Los(y) ludzki(e) w krytycznych czasach”. Zaproszenie mieliśmy okazję przekazać mu osobiście – członkowie zarządu Towarzystwa spotkali się z Markiem Edelmanem w jego mieszkaniu w Łodzi. Spotkanie i rozmowa z Markiem Edelmanem było dla nas wielkim przeżyciem. Oprócz wspomnień, pamiątką z tego wydarzenia jest poniższa fotografia.

Arek Kielpiński

Am 2. Oktober 2009 starb in Warschau Marek Edelman, sozialer und politischer Aktivist, Kardiologe, ein Mensch der immer seine Stimme für die Verteidigung der Freiheit und Gerechtigkeit erheben hatte. Er machte uns häufig aufmerksam auf die Gefährdung der Freiheit und der Intoleranz. Marek Edelman war einer der Kommandeure des Aufstands im Warschauer Ghetto im Jahr 1943. Später kämpfte er 1944 im Warschauer Aufstand. Nach dem Krieg blieb er in Łódź, wo er ein Medizinstudium absolvierte und anschließend als Kardiologe arbeitete. In Zeiten der Polnischen Volksrepublik war er in der demokratischen Opposition aktiv. 1976 engagierte er sich im Komitee zur Verteidigung der Arbeiter und in den 80er Jahren in der Gewerkschaft Solidarność, weswegen er auch kurzzeitig inhaftiert war. 1989 saß er für die Solidarność am Runden Tisch. Sein Leben wurde u.a. von Anna Krall in dem Buch „Schneller als der liebe Gott“ beschrieben.

Im Jahr 2005 hatte Marek Edelman die Einladung zum XVI. Symposium unserer Gesellschaft angenommen – „Lebensgeschichte(n) in kritischen Zeiten“. Die Einladung konnten wir ihm persönlich überreichen – Mitglieder des Vorstands der DPGSG waren zu ihm nach Hause eingeladen.

Das Treffen und das Gespräch mit Marek Edelman waren für uns ein großes Erlebnis. Unsere Erinnerungen und das Foto sind Andenken an dieses Ereignis.

Arek Kielpiński

Partnerstwo z Ukrainą

W listopadzie 2009 r. PNTZP i Ministerstwo Zdrowia Niemiec (BMG) zawiązały umowę pod tytułem „partnership for mental health”, w ramach której wspierać będą one intensywnie reformę psychiatrii na Ukrainie przez kolejne 3 lata.

Już w 2008 r. wspólna delegacja polsko-niemiecka, przy wsparciu organizacji Aktion Mensch i BMG odwiedziła liczne placówki psychiatryczne na Ukrainie, przekonując się o konieczności głębokich przemian w strukturach opieki nad chorymi psychicznie (Dialog Aktualności donosił o tym w Numerze 8).

W roku 2009 grupa robocza ds. Ukrainy PNTZP (Detlef Klotz, Niels Pörksen i Elmar Spancken) zorganizowała podróż studyjną do kilku klinik w Nadrenii i Westfalii dla grupy ukraińskich psychiatrów (z czterech regionów kraju) i dyrektorów administracyjnych, pod kierownictwem pani prof. Natalii Maruty z Akademii Nauk Medycznych z Charkowa, Naczelnej Psychiatrii Ukrainy. (zobacz zdjęcie z przyjęcia w ratuszu w Bielefeld) Tematem przewodnim podróży była niemiecka droga od dużego szpitala psychiatrycznego do zróżnicowanej oferty placówek dziennych i ambulatoryjnych oraz innych form opieki w środowisku pacjenta, dostępnych na ogół dzisiaj, 25 lat po reformie psychiatrii. To przedsięwzięcie również wspierane było przez BMG.

Dalszy rozwój tak dobrze rozpoczętej współpracy na lata 2010 – 2012 obejmować będzie doradztwo w sprawach organizacyjnych oraz

Partnerschaft mit der Ukraine

Im November 2009 schlossen die DPGSG und das deutsche Bundesgesundheitsministerium (BMG) eine Vereinbarung unter dem Titel „partnership for mental health”, gemeinsam die Psychiatriereform in der Ukraine drei Jahre lang noch intensiver zu unterstützen.

Bereits im Jahr 2008 besuchte eine deutsch-polnische Delegation mit Unterstützung der Aktion Mensch und des BMG psychiatrische Einrichtungen in der Ukraine und konnte sich ein Bild von der Notwendigkeit einer grundlegenden Umgestaltung der Versorgung psychisch kranker Menschen machen (dialog.aktuell berichtete darüber im Heft 8).

2009 organisierte die AG Ukraine der DPGSG (Detlef Klotz, Niels Pörksen und Elmar Spancken) eine Besuchsreise durch rheinische und westfälische psychiatrische Einrichtungen für eine Gruppe ukrainischer Psychiater aus vier Gebieten und deren Verwaltungsdirektoren unter der Leitung von Frau Prof. Natalia Maruta von der Akademie der Medizinischen Wissenschaft in Charkow, Chefspsychiaterin der Ukraine (siehe Foto vom Empfang im Rathaus von Bielefeld). Hauptthema der Reise war der deutsche Weg vom Großkrankenhaus zu den vielfältigen klinischen, teilstationären und ambulanten Versorgungsformen in der Gemeinde, wie sie heute ca. 25 Jahre nach der Psychiatriereform bei uns die Regel sind. Auch diese Reise wurde durch eine Zuwendung des BMG ermöglicht.

szkolenia w czterech regionach, mających posłużyć jako modelowe: Kijów, Donieck, Lwów i Odessa. Grupy ekspertów z Niemiec będą regularnie odwiedzać tamtejsze placówki. We Lwowie aktywna będzie również grupa polskich członków naszego Towarzystwa, która liczyć może na współfinansowanie swoich działań przez fundację PAUCI. Wsparcie to związane jest z projektem „Szkolenie ergoterapeutów”, które odbywać się będzie dla zainteresowanych w Lwowie, a następnie w Krakowie. Ponadto z tego źródła możliwe będzie sfinansowanie udziału ukraińskich gości w naszym Sympozjum w Paderborn. Dodatkowo Krzysztof Nazimek z Opola i Niels Pörksen z Bielefeld zostali zaproszeni do współpracy w Centralnej Komisji Planowania przy Ministerstwie Zdrowia Ukrainy. Szczególny nacisk w ramach kooperacji kładziony będzie na hospitalizację kolegów z Ukrainy w Polsce i w Niemczech. Tematem szczególnie interesującym stroną ukraińską jest multidyscyplinarna współpraca.

Detlef Klotz

Schwerpunkte der sich weiter vertrauensvoll entwickelnden Kooperation werden von 2010 bis 2012 Organisationsberatungen und Fortbildungsveranstaltungen in vier Regionen sein, die als Modellregionen fungieren sollen: Kiew, Donezk, Lemberg und Odessa. Deutsche Expertenteams werden regelmäßig dort tätig werden. In Lemberg wird auch die polnische Seite unserer Gesellschaft tätig sein. Sie kann für ihre Aktivitäten auf eine Mitfinanzierung durch die PAUCI-Stiftung rechnen. Diese ist zweckgebunden für das Teilprojekt „Ergotherapeutische Weiterbildung“, das für ukrainische Interessenten zunächst in Lemberg und dann in Krakau durchgeführt wird. Ferner kann die Teilnahme ukrainischer Gäste an unserem Paderborner Symposium daraus finanziert werden. Darüber hinaus wurden Krzysztof Nazimek aus Opolen und Niels Pörksen aus Bielefeld zur Mitarbeit in der zentralen beim ukrainischen Gesundheitsministerium angesiedelten Planungskommission eingeladen. Ein besondere Akzent bei der Kooperation wird auf Hospitationen der ukrainischen Kollegen in Deutschland und Polen liegen. Ein Wunschthema der ukrainischen Seite ist dabei vor allem die multidisziplinäre Zusammenarbeit.

Detlef Klotz

Zaproszenie do wystawy partnerstw w Paderborn Aufruf zur Partnerschaftsaustellung in Paderborn

W Krakowie powstał pomysł umożliwienia wszystkim partnerstwom zaprezentowania swoich osiągnięć, doświadczeń i wszystkiego, co jest i było ważne dla poszczególnych partnerstw na specjalnie przygotowanych w tym celu stolikach. Pomysł bardzo spodobał się członkom Zarządu i organizatorom Sympozjum w Paderborn.

W związku z tym, wszystkie zainteresowane partnerstwa proszone są o zgłoszenie się do końca sierpnia 2010 w sekretariacie Kliniki Psychiatrii w Paderborn:

Telefon: +49-5251 295-102,

Faks: +49-5251 295-100

E-Mail: christine.kobusch@wkp-lwl.org

In Krakau ist eine schöne Idee für das Symposium in Paderborn entstanden: Alle Partnerschaften können während der Tagung einen Tisch vorbereiten. Auf dem Tisch sollten sich alle Materialien befinden, die die Partnerschaft betreffen und die die Ereignisse, die im Laufe der Jahre passierten, dokumentieren. Die Idee hat dem Vorstand und den Paderborner Organisatoren sehr gefallen.

Alle interessierten Partnerschaften sind gebeten mit dem Sekretariat der LWL-Klinik Paderborn bis Ende August 2010 Kontakt aufzunehmen:

Telefon: +49-5251 295-102,

Telefax: +49-5251 295-100

E-Mail: christine.kobusch@wkp-lwl.org

Grupa Kopernika” również zauważa cezurę pokoleniową w stosunkach polsko-niemieckich Auch Kopernikusgruppe konstatiert Generationswechsel im deutsch-polnischen Verhältnis

W dniach 27 i 28 listopada 2009 roku na zaproszenie Niemieckiego Instytutu Polskiego (Deutsches Polen-Institut) oraz Studiów Wschodnioeuropejskich Uniwersytetu Warszawskiego spotkała się w Berlinie na swoim dwudziestym posiedzeniu składająca się z ekspertów polskich i niemieckich „Grupa Kopernika”. Głównymi tematami spotkania były: podsumowanie rocznicowego roku 2009, dyskusja programu działań obu rządów po wyborach w Niemczech i w drugiej połowie kadencji rządu premiera Tuska. Do udziału w spotkaniu zaproszono młodych ekspertów z Polski i Niemiec, po raz pierwszy uczestniczących w obradach „Grupy Kopernika”.

Należy też zwrócić uwagę, że w stosunkach polsko-niemieckich pojawia się wyraźna cezura pokoleniowa. Jak pokazały wrześniowe wybory 2009 roku do Bundestagu, ze sceny schodzi zarówno wojenna generacja „ojców założycieli” polsko-niemieckiego pojednania, jak i jej bezpośredni następcy z pokolenia powojennego. Osiągnięcia pojednania są znaczące i nie można o nich zapominać - o liście polskich biskupów ze słowami o wzajemnym wybaczeniu z 1965 r., symbolicznym ukłęknięciu niemieckiego kanclerza RFN Willy’ego Brandta w 1970 r. w Warszawie przed pomnikiem bohaterów Getta oraz o znaku pokoju między premierem Tadeuszem Mazowieckim i kanclerzem Helmutem Kohlem w czasie „Mszy Pojednania” w Krzyżowej w listopadzie 1989 r. Miejsce wielkich pionierów i twórców polsko-niemieckiego pojednania zajmują - i w Niemczech i w Polsce - czterdziesto- pięćdziesięcioletni pragmatycy ukształtowani przede wszystkim przez politykę wewnętrzną, a nie zagraniczną swych krajów, a gdy chodzi o stosunki polsko-niemieckie w atmosferze sporów wokół „Centrum przeciwko Wypędzeniom”, wokół Nord-Streamu, czy odmiennego stosunku Niemiec i Polski do USA (wojna w Iraku i tarcza antyrakietowa) oraz miejsca Niemiec w UE (spór o konstytucję).

(Źródło: Niemiecki Instytut Polski, Darmstadt).

Nie tylko na poziomie całych państw zachodzą zmiany: również w PZTSP dokonuje się zmiana pokoleniowa. Czas pokaże, w jaki sposób będzie ona przebiegać, przy czym podczas naszego Sympozjum w Paderborn spróbować możemy nakreślić już pierwsze odpowiedzi na to pytanie.

Detlef Klotz

Am 27. und 28. November 2009 traf sich auf Einladung des Deutschen Polen-Instituts und des Osteuropa-Studiums der Universität Warschau die aus deutschen und polnischen Expertinnen und Experten bestehende Kopernikusgruppe zu ihrer zwanzigsten Sitzung in Berlin. Themen der Beratungen waren ein Resümee des Jahres der Jahrestage 2009 und eine Diskussion der Agenda für die beiden Regierungen nach der Bundestagswahl und in der zweiten Halbzeit der Regierung Tusk. Zu der Sitzung waren junge deutsche und polnische Expertinnen und Experten eingeladen, die nicht zu dem bisherigen Teilnehmerkreis gehören.

In der Analyse hebt die Gruppe hervor: „Es gilt auch den Blick darauf zu richten, dass sich im deutsch-polnischen Verhältnis ein stark bemerkbarer Generationenwechsel vollzieht. Wie die Bundestagswahlen im September 2009 gezeigt haben, verlassen sowohl die aus der Kriegsgeneration stammenden „Gründerväter“ der deutsch-polnischen Versöhnung wie auch ihre unmittelbaren Nachfolger aus der Nachkriegsgeneration die politische Szene. Die Errungenschaften dieser Versöhnung sind ein großer Schatz, und man darf sie nicht der Vergessenheit anheim fallen lassen – den Brief der polnischen Bischöfe aus dem Jahr 1965 mit den Worten des gegenseitigen Verzeihens, den Kniefall des deutschen Kanzlers Willy Brandt im Dezember 1970 vor dem Warschauer Gethotodenkmal und den Friedensgruß zwischen Premier Tadeusz Mazowiecki und Bundeskanzler Helmut Kohl während der Kreisauer Versöhnungsmesse vom November 1989, um nur wenige Zeichen zu erwähnen.

An die Stelle der großen Pioniere und Schöpfer der deutsch-polnischen Versöhnung treten – in Deutschland und in Polen – vierzig- bis fünfzigjährige Pragmatiker, die mehr von der Innen- als von der Außenpolitik ihrer Länder geprägt sind, und – was die deutsch-polnischen Beziehungen betrifft – von der Atmosphäre des Streits um ein „Zentrum gegen Vertreibungen“, um Nord-Stream, die unterschiedliche Beziehung Deutschlands und Polens zu den USA (Irakkrieg, Raketenabwehrsystem) sowie den Platz Deutschlands in der EU (Verfassungsdebatte).“
(Quelle: Deutsches Polen-Institut e.V., Darmstadt).

Wie im großen, so vollzieht sich auch im kleinen: in der DPGSG ein Generationswechsel. Ob und wie eine neue Generation diesen Wechsel bewerkstelligt, ist noch offen. Unsere Tagung in Paderborn kann sich an Antworten versuchen.

Detlef Klotz

**Posiedzenie Zarządu w Paderborn / Przygotowanie do jubileuszowego sympozjum
Vorstandssitzung in Paderborn zur Vorbereitung der Jubiläumstagung.**

**Zaproszenie na Polsko-Niemieckie Sympozjum 30.09. - 03.10.2010
„Partnerstwo ponad granicami. Spotkanie. Dialog. Wytrwanie“**

**Einladung zum Deutsch-Polnischen Psychiatriesymposium 30.09. - 02.10.2010
„Partnerschaft über Grenzen hinweg: Begegnung – Dialog – Ausdauer!?“**